

A csend mint istenkapcsolat a művészetekben Konferencia

2026. ÁPRILIS 23., CSÜTÖRTÖK

**Helyszín: Uránia Nemzeti Filmszínház
(1088 Budapest, Rákóczi út 21.)**

14:00–14:30 Megnyitó

- Sepsi Enikő rektor, Színház- és Filmművészeti Egyetem
- Birher Nándor dékán, Pázmány Péter Katolikus Egyetem

14:30–15:00 Előadás

**Kardos Gyöngyi:
Csendből tett és Új Művészet**

A második világháború utolsó másfél évében négy magyar művész rendkívüli belső tanításban részesült (magyarul megj. *Az angyal válaszol* címmel, 1988/2005). A tanítás végső fokán az Angyal hosszan és mélyrehatóan beszél a csend természetéről. Az előadás feltárja a csend mindenki számára megélhető metafizikai dimenzióját, és bemutatja, miként válhat a belső tapasztalás teremtményé – hogyan születhet meg belőle az Új Művészet.

15:00–15:30 Beszélgetés

Korda Bonifác rendezővel Szalánczi Ágota dramaturg beszélget az *Ismeri a Tejutat?* és más rendezései kapcsán a csend szerepéről.

SZÍNHÁZ- ÉS
FILMMŰVÉSZETI
EGYETEM

MMA•MMKI

15:30–16:00 Kávészünet

**16:00–16:30 – A csend mint
transzcendens jelenlét a színházi
zenében és dramaturgiában**

Kovács Adrián zeneszerző és Szabó Réka
dramaturg beszélgetése: *Istenkapcsolat a
színházban*

Aszínházi alkotófolyamat spirituális kapcsolódás:
a drámai szöveg és a zene absztrakciója egységben
képes a szavakon túli rétegek megjelenítésére.
A zene nemcsak kitölti a teret, hanem képes
a csendet kiváltani vagy annak spirituális
mélységét felerősíteni. A radikális dramaturgiai
döntés – amikor minden hangzó elem elnémul
– új, szakrális jelentést teremt. A sűrű csendben
az alkotó és a befogadó közös, transzcendens
tapasztalatban találkozhat. A beszélgetés saját
alkotói tapasztalatokra épül, különös tekintettel
az ifj. Vidnyánszky Attila és Keresztes Attila
rendezéseiben létrejött munkákra.

**16:30–17:00 – „Csend a költészetben” –
beszélgetés és felolvasás**

Viola Szandra költővel és Lázár-Szigeti Réka
színházkutató doktorandusszal

A beszélgetés a hallgatás, a kimondhatóság
határai és a poétikai elcsendesülés kérdéseit
járja körül. Viola Szandra verseiben a csend a
belső átváltozás és a transzcendens érintkezés
terepe. Az esemény során a költő saját műveiből
is felolvas.

**17:00–17:30 – A csend filmes
ábrázolásairól** – Barlay Tamás és Sepsi Enikő
beszélgetése

Philip Gröning *A nagy csend* című filmje
kapcsán a csend filmes eszköztáráról, a hallgatás
dramaturgiájáról és a spirituális jelenlét vizuális
megjelenítéséről.

17:30–18:30 Fogadás

19:00 Előadás
(Helyszín: Hevesi terem)

Karl Wittlinger
Ismeri a Tejutat?
Dráma egy részben
Fordította: Gergely Erzsébet

Karl Wittlinger drámája a hazatérésről szól – nem
csupán térben, hanem lélekben is. A második
világháború romjai között a főhős elveszíti nevét,
múltját és jövőjét. Egy elmegyógyintézet falai
között keresi az utat vissza önmagához, ahol az
orvossal együtt saját életét állítja színpadra, hogy
megragadja a valóságot és az emlékezetet.

Szereplők

- Az Orvos – Kosznovszky Márton
- Az Ember – Szurcsík Ádám

Alkotók

- Látványtervező: Sebestyén Ferenc
- Dramaturg: Szalánczi Ágota e.h.
- Súlygó: Bodnár Vivien
- Ügyelő: Tóth Flamina / Bencze István / Weil
Róbert
- Rendezőasszisztens: Földesi Zorka
- Rendező: Korda Bonifác e.h.

2026. ÁPRILIS 24., PÉNTEK

**Helyszín: Károlyi–Csekonics-palota,
Bálterem (1088 Budapest, Múzeum utca 17.)**

Képzőművészet-szekció

9:00 Kovács-Gombos Gábor festőművész
– Birher Nándor (PPKE): A festmény mint
meditációs objektum

Betöltheti-e ma is a festmény a hajdani
Andachtsbild szerepét, megőrizheti-e a 21.
században is annak imádságos, magunkba
fordulásra készítő, lelkünket gyógyító,
kontemplatív erejét és hogy mindez mennyiben
függ a műalkotás kvalitásától?

SZÍNHÁZ- ÉS
FILMMŰVÉSZETI
EGYETEM

MMA • MMK

9:30 Nagy Károly Zsolt fotográfus, teológus
– Béres István (KRE): Csend – imádság –
fotográfia

A beszélgetés fókuszában álló *Böjt* album képei
– melyek Nagy Károly Zsolt munkái – is ebből az
elfordulásból születtek, illetve erre reflektálnak.

Zene-szekció

10:00 Soós Réka énekművész – Medgyesy S.
Norbert (PPKE): A csend hangjai a Nyugat-
Dunántúl népénekeiben és bakternótáiban

A beszélgetés fő forrása a Lajtha László
zeneszerző és népzene kutató alapította és vezette
Népzene gyűjtő Csoport munkássága, melynek
tagjaként Tóth Margit zenetudós és Erdélyi
Zsuzsanna néprajzkutató 1953 és 1964 között
Sopron és Vas vármegye 194 falujában mintegy
háromezer dallamot mentett meg.

10:30 Pődör Lea (SZIE) – Maróti Gábor
(PPKE): A csend és a létabszolútum
zenefilozófiai jelentésviszonyai

A beszélgetés a 20. századi zenefilozófiai
és esztétikai fordulat nyomán a csend
jelentéshordozó szerepét a zenei szerkezet és
a performativitás felől vizsgálja, bemutatva,
miként válik a hang és szünet kölcsönhatásában a
csend egyszerre formaalkotó, időt érzékelhetővé
tevő és teológiai értelemben határfogalom, amely
a befogadó aktív részvételén keresztül az
istenélmény egyéni és közösségi dimenzióit is
megnyitja.

11:00 – Kávészünet

Film-szekció

11:30 Jakab Edit filmrendező – Gelencsér
Gábor (ELTE): A csend hangjai a *Szarvasbőgés*
dokumentumfilmben és az *In Praise of Angela*
satirikus ódában.

Isten és a természet jelenléte a mindennapokban
és a csend feszült pillanataiban.

12:00 Dér András rendező – Gelencsér Gábor
(ELTE): Isten szava miért nem hallatszik?

Az 1988 – 93 között készült *Árnyékszázad* című
játékfilmjéről és az 1996-ban a Merlin színházban
bemutatott Paul Claudel: *Angyali üdvözet*
színházi rendezéséről. Isten szava miért nem
hallatszik? A Mindenható tekintetének keresése.

12:30–13:30 – Ebédszünet

Előadóművészetek I.

13:30 Szigethy Norbert táncművész – Bólya
Anna Mária (MMA, MTE): „...együtt a Hangban,
amiből lettünk, és ami elnémulásunkkal nem
semmisül meg.” (Visky András)

Nem szabadna elvesztenünk a transzcendencia
tudatát, függetlenül attól, hogy individuálisan
cselekedhetünk életünk során, a világ anyagi
voltának tökéletes harmóniáját szükségszerű
lenne valami felettünk állóhoz, számunkra
ismeretlenhez kapcsolni... Szigethy Norbert
Immobile és CHECKIn_ rendezéseiről szóló
beszélgetés.

14:00 Czéh Dániel bábművész – Mag Eszter
(KRE): Rituális tárgyhasználat a bábművészet
szemszögéből

A beszélgetés kiindulópontja a Janus Egyetemi
Színház 2024 áprilisában bemutatott *Szókratész*
védőbeszéde című monodramája, amelynek
jelenetei és keletkezéstörténete mentén a
rituális tárgyhasználat és a kortárs bábszínházi
technikák kapcsolódási pontjait vizsgálják a
funkcionális tárgyanimáció fogalmi keretében,
különös tekintettel arra, miként válnak a
kellékek performatív, akár transzcendens
jelentést közvetítő tárgyakká, s hogyan
rajzolódik ki összefüggés tárgy, liminalitás,
csend és performativitás között a kortárs színházi
gyakorlatban.

SZÍNHÁZ- ÉS
FILMMŰVÉSZETI
EGYETEM

MMA•MMKI

14:30 Yaroslava Litvinenko – Demjén Natália levegőakrobata (Baross Imre Artista- és Előadóművészeti Akadémia): Csend és egyensúly a cirkuszművészetben

A beszélgetés arra keresi a választ, miként léphet ki a cirkuszművészet a szórakoztatás prekoncepciójából, és hogyan válhat egy transzcendens tapasztalat hordozójává a megvalósuló etüd révén, különös tekintettel a tér és a befogadói attitűd viszonyára.

15:00 – Kávészünet

Előadóművészetek II.

15:30 Vándor Csaba multimédiás alkotóművész – Ludvig Károly pszichiáter, író: A csend alakváltozatai

Mi a csend lényege, és miért van szükség a csendre az Istennel való találkozáshoz? A csendbe érkező hangot isteni jeladásként is érthetjük, értelmezhetjük. A csend és Isten kapcsolatában kihagyhatatlanul jelen van a halál és az idő, mindezek ritmusszerveződéseivel pedig maga az élet.

16:00 Kedves Emőke rendező – Bodor Attila bibliakutató: „Mély csend” (Bölcs 18,14) a színházban és a Bibliában

Tuncer Cücenoglu török drámaíró *Lavina* című művét 2016-ban mutatta be a Temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színház Kedves Emőke rendezésében. Az előadás különlegessége, hogy tematikájából fakadóan absztrahált csendben zajlik: a beszédhang és a természetes zajok elfojtása nem csupán formai eszközként, hanem meghatározó dramaturgiai elemként van jelen.

16:30 Vecsei H. Miklós színművész – Visky András (KRE): „A vihart szellővé szelídítette, s a tenger hullámai elcsitultak.” (107. zsoltár, 29)

A zaj, káosz, félelem lecsendesítése Isten jelenlétének helye. Hogyan válhat a színészi játék Isten jelenlétének közvetítőjévé?

17:00 – Kávészünet

Irodalom-szekció

17:30 Molnár Illés költő – Lapis József irodalomkritikus: A zaj mögött

A csend nem elérhető, csupán bejárható. A vers határmezsgye. Nem olvasója, hanem résztvevője lesz, aki a lehetséges jelentés keresésére adja fejét. A vers történet. A hibák, zajok a csend szervesült részeivé válnak, emberibbé és intimebbé téve a hallgatás terét.

18:00 Visky András író (KRE) – Prontvai Vera (KRE): „...csönd lett az égben, úgy egy félórára.” (Jel 8,1)

A beszélgetés arra keresi a választ, hogyan válik a csend kisajátíthatatlanná és miként lesz az irodalmi alkotás megismételhetetlen találkozássá, amikor a (transzcendens) világ visszatartja a lélegzetét.

SZÍNHÁZ- ÉS
FILMMŰVÉSZETI
EGYETEM

MMA•MMK